

PEDİATRİK

HASTALIKLARA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Editörler

Prof. Dr. Nevin HATİPOĞLU

Prof. Dr. Berna ŞAYLAN ÇEVİK

Doç. Dr. Atiye FEDAKAR

Uzm. Dr. Nevin CAMBAZ KURT

SELEN
YAYINCILIK

PEDİATRİK

HASTALIKLARA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Editörler

Prof. Dr. Nevin HATİPOĞLU

Prof. Dr. Berna ŞAYLAN ÇEVİK

Doç. Dr. Atiye FEDAKAR

Uzm. Dr. Nevin CAMBAZ KURT

@ Pediatrik Hastalıklara Güncel Yaklaşımlar
2022 İstanbul

Editörler

Prof. Dr. Nevin HATİPOĞLU
Prof. Dr. Berna ŞAYLAN ÇEVİK
Doç. Dr. Atiye FEDAKAR
Uzm. Dr. Nevin CAMBAZ KURT

Genel Yayın Koordinatörü

Seyhan KORKMAZTEPE

Grafik Tasarım

Serkan DÜĞÜN

Yayına Hazırlık

Selen Yayıncılık Tanıtım ve Organizasyon Hizmetleri
T. +90 212 419 02 29 - 419 11 28
Gsm. 0530 066 23 07
F. + 90 212 476 51 95
info@kliniktıpergisi.com
www.kliniktıpergisi.com

Baskı Cilt

Reis Dijital Baskı Sistemleri San. Tic. Ltd. Şti.
Litrosyonlu 2. Matbaacılar Sitesi 1 BD 20
Topkapı/ İstanbul
Sertifika No: 51003

1. Basım 2022

ISBN: 978-605-74100-5-4
Yayıncı Sertifika No: 48994

Bu kitabın tüm yayın hakları Selen Yayıncılık Tanıtım ve Organizasyon Hizmetleri'ne aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanmaz.

Selen Yayıncılık Tanıtım ve Organizasyon Hizmetleri
Yunus Emre Mah. 565/2 Sk. No:2/3 Sultangazi/İstanbul
Tel: 0212 419 02 29 419 11 28 Faks: 0212 476 51 95
info@kliniktıpergisi.com www.kliniktıpergisi.com

REKTÖRÜN ÖNSÖZÜ

İnsan gelişim dönemlerinin en hassas ve ilgiye, sevgiye muhtaç dönemi; gelişimsel birikimlerin temellerinin atıldığı, biyolojik, psikolojik ve sosyolojik açıdan bir inşa süreci olarak görülen bölümdür çocukluk. Bu dönemde tanışırız hayatla. Çocukken başlarız anlamaya, algılamaya, anlamlandırmaya. Ve her insan için çocukluk döneminin de her dönem olduğu gibi olmazsa olmaz ihtiyaçları vardır. Bu ve birçok ihtiyaçların giderilmesi noktasında da yine sağlık profesyonellerini buluruz yanımızda en büyük destekçilerimiz olarak...

“Sağlıklı çocuk, sağlıklı gelecek” ilkesi ile görev yapan pediatri hekimleri büyük bir özveri ile çalışmakta ve çocukların hayatlarına dokunmaktadırlar. Bir hekim için en mutlu zaman bir çocuğun hayatına güzel bir dokunuş yaptığı zamandır demek abartı olmaz.

Pediatri alanında bilgilerin sürekli güncellendiği günümüzde bu alanda hekimlerin güncel bilgilerden istifade etmesi için hazırlanan ve ülkemizin dört bir yanında görev yapan kıymetli hocalarımızın katkı verdiği bu kıymetli esere Sağlık Bilimleri Üniversitesi olarak biz de katkıda bulunmaktan memnuniyet duymaktayız. Eserin tüm pediatri hekimlerine faydalı olması temennisi ile “Pediatrik Hastalıklara Güncel Yaklaşımlar “ isimli kitabın literatürümüze ve edebiyat sahamıza hayırlı olmasını temenni eder, emeği geçen herkese saygı ve sevgilerimi sunarım...

Prof. Dr. Cevdet ERDÖL
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Rektörü

EDİTÖRÜN ÖNSÖZÜ

Bu kitap COVID-19 pandemisi sırasında hayatını kaybeden meslektaşlarımıza ithaf edilmiştir.

“Pediatrik Hastalıklara Güncel Yaklaşımlar” kitabının baskısının oluşturulmasının heyecanı ve mutluluğu içerisindeyiz. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları alanında güncel bilgilerin derlendiği bu kitap alanında uzman hekimler tarafında yazılmış, son literatür bilgileri ışığında yapılandırılmıştır.

Bu kitap COVID-19 pandemisi sürecinde oluşturulmuştur. Her ne kadar mevcut yaşadığımız pandemi döneminde bilgi akışı, kongrelerimiz dahil internet ortamında oldu ise de basılı bir kitap tıp eğitiminde her zaman kıymetli olmuştur.

Kitap 204 yazar tarafından oluşturulan 22 bölüm ve 203 konu başlıklı dev bir eserdir. Yazarlar Türkiye'nin dört bir yanından gerek üniversite gerek eğitim araştırma hastanelerinden seçilmiştir. Yazılar hazırlanırken güncel literatür bilgilerinden olduğu kadar pratik yaklaşımlardan da faydalanılmıştır. İşte bu nedenle kitapta yer alan konular tıp fakültesi eğitimi alan öğrencilerimize Çocuk Sağlığı Hastalıkları stajı sırasında ve ardından tıpta uzmanlık sınavı, USMLE, PLAB sınavları gibi sınavlarda yardımcı olacak bilgilerle donatılmış, yalın bir dil kullanılmıştır. Öte yandan, Çocuk Sağlığı Hastalıkları ana branş eğitimi alan ve yan dal uzmanlık sınavlarına hazırlanan veya yan dal eğitimlerini alan değerli meslektaşlarımıza da önemli katkılar sağlayacaktır.

Kitabın hazırlanması ve diziminde özveriyle çalışan Seyhan Korkmaztepe ve Selen Yayıncılığa emekleri için teşekkürü borç bilirim. Pandemi süresince bir yandan aktif olarak çalışan, bir yandan da kitabın oluşturulmasında emek veren tüm meslektaşlarıma emekleri için sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Editörler Adına

Prof. Dr. Berna ŞAYLAN ÇEVİK
Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
Çocuk Kardiyoloji Anabilim Dalı

İÇİNDEKİLER

SOSYAL PEDIATRİ

Aile Hekimleri Açısından Çocuk <i>Burak ÖLMEZ, Can ÖNER</i>	1
Neden Anne Sütü? <i>Miray KARAKOYUN, Raşit Vural YAĞCI</i>	13
Çocuk Sağlığı İzlemi ve Sorunları <i>Özgül YİĞİT</i>	21
Aşı Uygulamaları <i>Nalan KARABAYIR</i>	33
İştahsız Çocuğa Yaklaşım <i>Şebnem ÖZGEN ÖZKAYA, Muazzez GARİPAĞAOĞLU</i>	53
Büyüme ve Gelişme <i>Elif ÜNVER KORĞALI</i>	61
Tamamlayıcı Beslenme <i>Tülin KURTUL DEMİRHAN, Buket DALGIÇ</i>	73
Okul Çocuğu Beslenmesi <i>Hasret AYYILDIZ CİVAN, Ömer GÜNEŞ</i>	83
Adolesan Çocuğun Beslenmesi <i>Hasret AYYILDIZ CİVAN, Ute SIEVERS ÜNAL</i>	91
Süt Çocuklarında Yetersiz Tartı Alımına Yaklaşım <i>Sırrı BEKTAŞ</i>	95
Süt Çocuklarında Meme Reddine Yaklaşım <i>Sırrı BEKTAŞ</i>	103
Ani Bebek Ölümü Sendromu <i>Nevin CAMBAZ KURT, Elif GÜDELOĞLU</i>	107
BRUE-Bebeklerde Kısa Sürede Düzelen Açıklanamayan Olaylar <i>Osman GÜLSEVER, Esra TÜRE</i>	115

Uyku Sorunlarına Yaklaşımlar 121
Elif GÜDELOĞLU, Özlem İNCE BAĞ

Çocuklarda Tuvalet Eğitimi 131
Sinan Mahir KAYIRAN, İzabel BAL

Çocukları Ev Kazalarından Koruma 137
Nevin CAMBAZ KURT

Medya ve Çocuk 141
M. Banu YAZICI

YENİDOĞAN

Yenidoğanların Bakım İlkeleri 171
Saim Sündüs UYGUN, Hanifi SOYLU

Yenidoğanın Fiziksel Değerlendirilmesi 177
Murat KONAK, Hanifi SOYLU

Neonatal Hipoksik İskemik Ensefalopati 187
Sariye Elif ÖZYAZICI

Yenidoğan Solunum Zorluğuna Yaklaşım 197
Nihan Hilal HOŞAĞASI

Yenidoğan Sarılıklarına Yaklaşım 207
Nevin CAMBAZ KURT, Fahri OVALI

Yenidoğanda Metabolik Sorunlar 217
Nursu KARA

Yenidoğanda Sıvı ve Elektrolit Dengesi 233
Nuran ÜSTÜN

Yenidoğan Bebeğin Beslenmesi 243
Atiye FEDAKAR

Germinal Matriks Kanamaları ve İntraventriküler Kanamalar (GMK-IVK) 259
Buse SOYSAL, Tülin GÖKMEN YILDIRIM

Neonatal Sepsis	271
<i>Şükran YILDIRIM</i>	
Yenidoğan Konvülsiyonları	287
<i>Gamze ÖZGÜRHAN</i>	
Yenidoğanda Sık Görülen Acil Durumlar	297
<i>Sibel SEVÜK ÖZÜMÜT</i>	
Prematüre Retinopatisi	305
<i>Nuran ÜSTÜN, Havva KALDIRIM</i>	

ENFEKSİYON

Çocuklarda Ateş	321
<i>Ayper SOMER</i>	
Antibiyotik Tedavisinde Hasta Uyumu ve Akılcı Antimikrobiyal Ajan Kullanımı	343
<i>Ateş KARA</i>	
Bağışıklık Sistemini (İmmün Sistemi) Tanıyalım	353
<i>Yıldız CAMCIOĞLU</i>	
İmmün Yetersizlik ve Kanser Tedavisi Aşıya Engel midir?	367
<i>Yıldız CAMCIOĞLU, Serdar NEPESOV</i>	
SİBO	385
<i>Nevin CAMBAZ KURT, Hasan TEZER</i>	
Tüberküloz	389
<i>Bengisu MENENTOĞLU, Mehmet Emin MENENTOĞLU, Nevin HATİPOĞLU</i>	
Çocuklarda COVID-19	415
<i>Melis DENİZ, Hasan TEZER</i>	
Çocuklarda Uzun COVID-19	429
<i>Atiye FEDAKAR</i>	
Viral Döküntülü Enfeksiyon Hastalıkları	437
<i>Bengisu MENENTOĞLU, Ceren ŞİMŞEK, Nevin HATİPOĞLU</i>	

Bakteriyel Döküntülü Enfeksiyon Hastalıkları	463
<i>Tuğçe ÇETİN, Hilal Betül SALAR, Nevin HATİPOĞLU</i>	
Çocuklarda Viral Üst Solunum Yolu Enfeksiyonları	487
<i>Hatice Kübra KONCA, Halil ÖZDEMİR</i>	
Rotavirüs Enfeksiyonları	499
<i>Dilşad AKSOY, Mustafa HACIMUSTAFAOĞLU</i>	
Bakteriyel Menenjit	509
<i>Sevliya ÖCAL DEMİR, Ayper SOMER</i>	
Viral Menenjitler	521
<i>Sevliya ÖCAL DEMİR, Nuran SALMAN</i>	
Çocuklarda Akut Viral Ensefalitler	527
<i>Gülsüm ALKAN, Melike EMİROĞLU</i>	
Mikoplazma Enfeksiyonları	541
<i>Özlem ÇAKICI, Selim ÖNCEL</i>	
Paraziter Enfeksiyonların Tedavisi	549
<i>Habip ALMIŞ, Çağla Nur DOĞAN, Mehmet TURGUT</i>	
Akut Faz Reaktanları	565
<i>Erdem GÖNÜLLÜ, Ahmet SOYSAL</i>	
Prebiyotik, Probiyotik, Postbiyotikler	581
<i>Nevin CAMBAZ KURT, Metehan ÖZEN</i>	

ALERJİ

Alerjik Hastalıklarda Tanı Yöntemleri	595
<i>Abdullah Hakan ÖZMEN, Mehmet Halil ÇELİKSOY</i>	
Hışıltılı Çocuk	607
<i>Özge MERAL, Haluk ÇOKUĞRAŞ</i>	
Çocukluk Çağında Astım	619
<i>Fatih DİLEK, Emin ÖZKAYA</i>	

Alerjik Rinit	631
<i>Nevin CAMBAZ KURT, Himmet Haluk AKAR</i>	
Ürtiker ve Anjioödem	639
<i>Mebrure YAZICI, Mustafa A. NURSOY</i>	
Çocuklarda Anafilaksi	651
<i>Nevin CAMBAZ KURT, Haluk ÇOKUĞRAŞ</i>	
İmmünoglobulin E Aracılı Besin Alerjilerinin Tanı ve Tedavisi	657
<i>Ayşe SÜLEYMAN, Nermin GÜLER</i>	
Besin Alerjisinde Çevresel Etkenler	675
<i>Nevin CAMBAZ KURT, Nermin GÜLER</i>	

SOLUNUM

Tonsillit	685
<i>Hakan KARDEŞ, İbrahim Etem PİŞKİN</i>	
Çocuklarda Akut ve Kronik Öksürüğe Yaklaşım	695
<i>Mebrure YAZICI, Erkan ÇAKIR</i>	
Pnömoni	709
<i>Bülent KARADAĞ</i>	
Aspirasyon Sendromları	715
<i>Zeynep Ebru ÇAKIN, Erkan ÇAKIR</i>	
Kistik Fibrozis Kliniği ve Tanı Yöntemleri	723
<i>Mürüvvet YANAZ, Yasemin GÖKDEMİR</i>	
Kistik Fibroziste Solunum Yolu Tedavileri	731
<i>Fazilet KARAKOÇ, Mine KALYONCU</i>	
Plevral Efüzyon	745
<i>Selçuk UZUNER</i>	

KARDİYOLOJİ

Çocuklarda Göğüs Ağrısına Yaklaşım 755

Hacer KAMALI, Abdullah ERDEM

Akut Romatizmal Ateş 763

Gülhan TUNCA ŞAHİN, İbrahim Cansaran TANIDIR

Miyokarditler 771

Helen BORNAUN

İnfektif Endokardit 779

Kahraman YAKUT, Nurhayat YAKUT

Kalp Yetersizliği: Pediatrik Hastalıklarda 789

Pratik Güncel Yaklaşımlar

Alper GÜZELTAŞ, Merve Maze AYDEMİR

Pediatrik Aritmiye Yaklaşım 807

Dilek BORAKAY, Berna ŞAYLAN ÇEVİK

Senkop 817

Celal AKDENİZ

Konjenital Kalp Hastalıklarına Yaklaşım: 829

Takibi ve Tedavi Zamanlaması

Fatma ŞENGÜL, Alper GÜZELTAŞ

EKG Yorumlanması 845

Nilüfer ÇETİNER, Berna ŞAYLAN ÇEVİK

Genetik Aritmilere Yaklaşım 855

Berna ŞAYLAN ÇEVİK

GASTROENTEROLOJİ

Gastroözofageal Reflüye Yaklaşım 873

Zerrin ÖNAL

Akut ve Kronik Gastrit 881

Emine Ergül SARI, Sami HATİPOĞLU

Kronik Karın Ağrısına Yaklaşım <i>E. Mahir GÜLCAN, Tufan KUTLU</i>	887
Süt Çocuklarında Fonksiyonel Sindirim Sistemi Hastalıkları <i>Ahsen DÖNMEZ TÜRKMEN, Ömer Faruk BEŞER</i>	897
Non IgE Besin Alerjileri <i>Erkan AKKUŞ, Ahsen DÖNMEZ, Ömer Faruk BEŞER, Fügen ÇULLU ÇOKUĞRAŞ</i>	907
Çölyak Hastalığı <i>E. Mahir GÜLCAN</i>	925
Transaminaz Yüksekliğine Yaklaşım <i>Güzide DOĞAN, Ömer Faruk BEŞER</i>	941
Akut Hepatitler <i>Barış ERDUR, Dilek ORBATU</i>	953
Karaciğer ve Safra Yolu Hastalıkları <i>Barış ERDUR, Dilek ORBATU</i>	957
Hepatosplenomegaliye Yaklaşım <i>Sinan Mahir KAYIRAN</i>	963
Akut Karaciğer Yetmezliği <i>Yasemin Dilek SOYSAL, Dilek GÜLLER</i>	973
Konstipasyona Yaklaşım <i>Günsel KUTLUK</i>	983
Çocukluk Çağında Akut Pankreatit <i>Hasret AYYILDIZ CİVAN, Nevin CAMBAZ KURT, Tülin KURTUL DEMİRHAN</i>	997
Çocuklarda Kronik İshal <i>Hasret AYYILDIZ CİVAN, Emine ERGÜL SARI, Adem KUTANİS</i>	1003
Portal Hipertansiyon <i>Tahir AYDIN, Yasemin Dilek SOYSAL</i>	1013

ROMATOLOJİ

Bağ Dokusu Hastalıklarını Nasıl Tanıyalım?	1023
<i>Fatih HAŞLAK, Mehmet YILDIZ, Özgür KASAPÇOPUR</i>	
Artritlere Yaklaşım	1033
<i>Murat GÜZEL, Orhan KARA</i>	
Yineleyen Ateşi Olan Çocuğa Yaklaşım	1041
<i>Mehmet YILDIZ, Fatih HAŞLAK, Özgür KASAPÇOPUR</i>	
Kawasaki Hastalığı	1047
<i>Nevin CAMBAZ KURT, Türkan ERTUĞRUL</i>	
Pediyatrik Multisistem İnflamatuvar Sendrom (PIMS/MIS-C)	1051
<i>Yusuf Ziya VARLI, Amra ADROVIC, Sezgin ŞAHİN</i>	
Romatolojide Laboratuvar Bulguları	1059
<i>Şerife Gül KARADAĞ, Nuray AKTAY AYZ</i>	

HEMATOLOJİ

Hemogramı Bakış	1071
<i>Özlem TERZİ, Cengiz BAYRAM</i>	
Çocuklarda Demir Eksikliği Anemisi	1083
<i>Süheyla OCAK, Hilmi APAK</i>	
Genel Pediyatri Pratiğinde B12 Vitamini	1093
<i>Emin ÜNÜVAR</i>	
Çocuklarda Pıhtılaşma Bozuklukları	1101
<i>Gül Nihal ÖZDEMİR</i>	
Çocukluk Çağı Lösemileri	1109
<i>Ayşe BOZKURT TURHAN, Burcu TUFAN TAŞ</i>	
Febril Nötropeni	1121
<i>Özlem TERZİ</i>	
Pediyatrik Lenfadenopatilerde Görüntüleme	1131
<i>Ayşe KALYONCU UÇAR, SebuK KURUĞOĞLU</i>	

Çocuklarda Periferik Lenfadenopatiler	1139
<i>Süheyla OCAK, Tülin Tiraje ÇELKAN</i>	
Pediyatrik Febril Nötropenik Hastalarda Görüntüleme Bulguları	1153
<i>Ayşe KALYONCU UÇAR, İbrahim ADALETLİ</i>	
Pediyatrik Hematolojik Aciller	1167
<i>Süheyla OCAK, Hilmi APAK</i>	
Pediyatrik Onkolojik Aciller	1177
<i>Süheyla OCAK, Hilmi APAK</i>	

NEFROLOJİ

İdrar Analizi	1189
<i>Sebahat TULPAR</i>	
Çocukları İdrar Yolu Enfeksiyonundan Nasıl Koruruz?	1197
<i>Bağdagül AKSU, Ahmet NAYIR</i>	
Çocuklarda İdrar Yolu Enfeksiyonuna Yaklaşım	1205
<i>İlmay BİLGE</i>	
Monosemptomatik Enürezis	1221
<i>Eren SOYALTIN, Belde KASAP DEMİR</i>	
Çocukluk Çağında Hematüriye Yaklaşım	1233
<i>Eren SOYALTIN, Belde KASAP DEMİR</i>	
Akut Glomerülonefritler	1243
<i>Rumeysa Yasemin ÇİÇEK GÜLŞAN, Salim ÇALIŞKAN</i>	
Çocuklarda Sıvı-Elektrolit Bozuklukları ve Tedavisi	1251
<i>Funda BAŞTUĞ</i>	
Asit Baz Dengesi	1259
<i>Pınar ÇETİNKAYA</i>	
Hipertansiyon	1277
<i>Sevgi YAVUZ</i>	

Akut Böbrek Yetmezliği 1293
Sevgi YAVUZ

Antenatal Hidronefroz Antenatal ve Postnatal Değerlendirme 1299
Ülger ALTINTAŞ, İbrahim GÖKÇE

ENDOKRİN

Çocukluk Çağında Sık Görülen Endokrin Aciller 1313
Elif ÖZSU, Saime ERGEN DİBEKLİOĞLU, Muhammed Burak SELVER

Çocuk ve Ergenlerde Obezite 1335
Didem Güneş KAYA, Oya ERCAN

Konjenital Hipotiroidi 1345
Nevin CAMBAZ KURT, Çiğdem BİNAY

Boy Kısalıklarına Yaklaşım 1351
Neslihan ÖZKUL SAĞLAM, Esra Deniz PAPATYA ÇAKIR

En Sık Görülen Metabolik Acillere Yaklaşım 1361
Melike ERSOY, Esra Deniz PAPATYA ÇAKIR

Puberte ve Puberte Döneminde Sık Görülen Sorunlar 1367
Gürkan TARÇIN, Oya ERCAN

D Vitamini Metabolizması ve Nutrisyonel Rikets 1377
Ayşe Nurcan CEBECİ

Konjenital Adrenal Hiperplazi 1389
Beray SELVER EKLİOĞLU, Saime ERGEN DİBEKLİOĞLU

Hipopituuitarizm 1409
Zümrüt KOCABEY SÜTÇÜ, Zeynep Eda BÜYÜKKAYA

Çocuk ve Adolesanlarda Diyabetes Mellitus 1423
Çiğdem BİNAY

Metabolik Hastalıklara Yaklaşım 1445
Çiğdem AKTUĞLU ZEYBEK

NÖROLOJİ

Yenidoğan ve Süt Çocuğu Döneminde Hipotoni 1475
Burak TATLI

Febril Konvülsiyon 1495
İhsan KAFADAR, Pınar ARICAN

Status Epileptikus 1505
Pınar ARICAN, İhsan KAFADAR

Akut Dissemine Ensefalomiyelit (ADEM) 1513
Hüseyin KILIÇ, İhsan KAFADAR

Çocuklarda Baş Ağrısı 1517
Gülseren ARSLAN, Pınar ARICAN

Çocukluk Çağında İnme 1525
Selvinaz EDİZER, Ünsal YILMAZ

Nörokutanöz Sendromlar 1533
Türkan UYGUR, Füsun Dilara İÇAĞASIOĞLU

Akut Flask Paralizi 1543
Ayfer ARDUÇ AKÇAY, Serap UYSAL

ACİLLER

Acilde Hasta Triağı 1559
Kemal GÖKÇEK, Birdal YILDIRIM

Çocuk Acilde Hastaya Yaklaşım 1567
Sinem ORAL CEBEĆİ, Haluk ÇOKUĞRAŞ

Akut Şuur Kaybı Olan Hastaya Yaklaşım 1573
Pelin ELİBOL

Pediyatrik Temel Yaşam Desteği 1583
Nevin CAMBAZ KURT

Pediyatrik İleri Yaşam Desteği 1589
Nevin CAMBAZ KURT

Acilde Sıvı Elektrolit Tedavisi	1595
<i>Halit IŞIK</i>	
Sepsis ve Septik Şok	1605
<i>Gürkan BOZAN</i>	
Akut Solunum Yetmezliği	1623
<i>Caner TURAN, Eylem Ulaş SAZ</i>	
Çevresel Aciller	1631
<i>Eylem KIRAL</i>	
Ezilme Yaralanmaları (Crush Syndrome)	1643
<i>Nurettin Onur KUTLU</i>	
Hasta Transportu	1649
<i>Arda KILINÇ</i>	
Yabancı Cisim Yutma	1655
<i>Pınar YAMAÇ DİLAVER, Gökhan BAYSOY</i>	
Acilde Sık Kullanılan İlaçlar	1669
<i>Güntülü ŞIK</i>	
Çocuklarda Korozif Madde İçilmesine Yaklaşım	1681
<i>Haticenur KIRAR, Gökhan BAYSOY</i>	
Parasetamol Zehirlenmesi	1689
<i>Nevin CAMBAZ KURT, Metin KARABÖCÜOĞLU</i>	
Karbonmonoksit Zehirlenmesi	1693
<i>Nevin CAMBAZ KURT, Metin KARABÖCÜOĞLU</i>	
Çocuklarda Zehirlenmelere Yaklaşım	1697
<i>İsmail GÖNEN, Nermin TANSUĞ</i>	

NÖROŞİRÜRJİ (BEYİN VE SİNİR CERRAHİSİ)

Kafa Travmalı Hastaya Nöroşirurjikal Yaklaşım	1705
<i>Emrah KESKİN</i>	
Spinal Disrafizm (Spina Bifida)	1713
<i>Şamil DİKİCİ, Ömür GÜNALDI</i>	

Hidrocefali	1723
<i>Fırat DEMİR, Ömür GÜNALDI</i>	
Gergin Omurilik Sendromu	1733
<i>Raziye Handan NURHAT, Ömür GÜNALDI</i>	
İntrakranial Kitleler	1743
<i>Fikret BAŞKAN, Ömür GÜNALDI</i>	

ÇOCUK PSİKİYATRİSTİ

Otizm Spektrum Bozukluğu	1759
<i>Zehra KOYUNCU, Burak DOĞANGÜN</i>	
Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu	1769
<i>Yavuz MERAL, Caner MUTLU</i>	

KULAK BURUN BOĞAZ (KBB)

Sık Görülen Çocuk KBB Acilleri	1783
<i>Celil USLU</i>	
Laringomalazi	1787
<i>Safiye GİRAN ÖRTEKİN</i>	
Pediyatrik Hastalarda Üst Hava Yolu Obstrüksiyonuna Yaklaşım	1797
<i>Safiye GİRAN ÖRTEKİN, Taliye ÇABAKAY</i>	
Akut Otitis Media (AOM)	1811
<i>İhsan GÜLMEZ, Şemsettin OKUYUCU</i>	
Pediyatrik Rinosinüzitler	1823
<i>Gediz Murat SERİN, Ahmet Erdem KILAVUZ, Asım KAYTAZ</i>	
Adenoid Vejetasyon	1835
<i>Günter HAFİZ, Ayşenur MERİÇ HAFİZ</i>	
Fasiyal Paralizi	1843
<i>Muhammet PAMUKÇU</i>	

ORTOPEDİ

Osteomyelit <i>Engin ÇETİNKAYA</i>	1857
Gelişimsel Kalça Displazisi <i>İbrahim SUNGUR</i>	1869
Kalçanın Akut Transient Sinoviti <i>Ender ALAGÖZ, Serdar YÜKSEL</i>	1881
Ortopedi ve Travmatolojide Sık Rastlanan Üst Ekstremitte ve Omuz Çevresi Sorunları <i>Ahmet Utku GÜRÜN, Ozan BEYTEMÜR</i>	1889
Çocuklarda Ayak Deformiteleri <i>Mehmet ERSİN, Mehmet Mesut SÖNMEZ</i>	1897
Pediyatrik Septik Artrit <i>Oktay ADANIR, Sever ÇAĞLAR</i>	1907
Sık Görülen Çocukluk Travmaları <i>Mehmet Mesut SÖNMEZ, Serkan ÖNDER</i>	1915
Çocukluk Çağı Omurga Bozuklukları <i>Bülent BALIOĞLU</i>	1927

DERMATOLOJİ (CİLDİYE)

Çocukluk Çağı Dermatitleri: Atopik Dermatit <i>Esra SARAÇ, Mustafa ÖZDEMİR</i>	1943
Alerjik Kontakt Dermatit <i>Esra SARAÇ, Mustafa ÖZDEMİR</i>	1959
Dizhidrotik Ekzematöz Dermatit (Pompholyx) <i>Esra SARAÇ, Mustafa ÖZDEMİR</i>	1963
Numuler Ekzema <i>Esra SARAÇ, Mustafa ÖZDEMİR</i>	1965
Seboreik Dermatit <i>Esra SARAÇ, Mustafa ÖZDEMİR</i>	1967

Çocukluk Çağı Vezikülobüllöz Lezyonları 1969
Ceyda ÇAYTEMEL, Zafer TÜRKOĞLU

Papüloskuamoz Hastalıklar 1983
Armağan KUTLAY, Zafer TÜRKOĞLU

GÖZ

Önem Arz Eden ve Sık Görülen Acil Pediatrik Durumlar 1993
Mehmet Selim KOCABORA

Konjonktivitler 2007
Gökhan GÜLBUDAK

Kırmızı Göze Yaklaşım 2023
Dilbade EKİNCİ

Konjenital Nazolakrimal Kanal Obstrüksiyonu 2033
Semra KOCA

ADOLESAN JİNEKOLOJİSİ

Adolesanlarda Adneksiyal Kitleler 2039
Eylem ODACILAR, Taner USTA

Adolesanlarda Amenore 2051
Eylem ODACILAR, Taner USTA

Adolesanlarda Anormal Uterin Kanama 2065
Eylem ODACILAR, Taner USTA

Adolesanlarda Dismenore ve Endometriozis 2083
Eylem ODACILAR, Taner USTA

Adolesanlarda Polikistik Over Sendromu 2099
Eylem ODACILAR, Taner USTA

Adolesanlarda Vulvovajinitler 2117
Eylem ODACILAR, Taner USTA

ÇOCUK CERRAHİSİ

Çocuklarda Penil Patolojiler 2127
Aliye KANDIRICI, Oktav BOSNALI

Bebeklerde Göbek Akıntısına Yaklaşım 2137
Mesut DEMİR, Ali İhsan DOKUCU

İnmemiş Testis ve Testis Torsiyonuna Yaklaşım 2147
Doğakan YİĞİT, Ali İhsan DOKUCU

**Çocuklarda Alt Gis Kanamalarına Yaklaşım:
Rektal Kanamaya Sebep Olan Cerrahi Hastalıklar** 2155
Aliye KANDIRICI, Oktav BOSNALI

Kusmanın Cerrahi Etiyolojisi 2165
Meltem TOKEL KAYIŞ, Oktav BOSNALI

Doğumhanede Tanı Konulan Cerrahi Hastalıklar 2171
Meltem TOKEL KAYIŞ, Oktav BOSNALI

Karın Ağrısı ve Akut Karına Yaklaşım 2185
Emel ÇOLAK, Ali İhsan DOKUCU

Çocuk Bezinin Sakladığı Hastalıklar 2201
Emel ÇOLAK, Oktav BOSNALI

HUKUK

Çocuk Hekimliği ve Hukuk 2215
Cengiz BAYRAM

YAZARLAR

Prof. Dr. İbrahim ADALETLİ

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Radyolojisi Anabilim Dalı

Doç. Dr. Oktay ADANIR

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bağcılar Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği

Doç. Dr. Himmet Haluk AKAR

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Kanuni Sultan Süleyman Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Çocuk İmmünoloji ve Alerji Kliniği

Uzm. Dr. Erkan AKKUŞ

İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü Esenler Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi

Uzm. Dr. Dilşad AKSOY

Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi Bağdagül AKSU

İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Pediatrik Nefroloji Anabilim Dalı

Op. Dr. Ender ALAGÖZ

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bağcılar Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği

Dr. Öğretim Üyesi Gülsüm ALKAN

Konya Meram Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Enfeksiyon Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Habip ALMIŞ

Adıyaman Üniversitesi, Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Sosyal Pediatri Anabilim Dalı

Prof. Dr. Hilmi APAK

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Pediatrik Hematoloji-Onkoloji Anabilim Dalı

Doç. Dr. Pınar ARICAN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, Çocuk Nöroloji Kliniği

Uzm. Dr. Gülseren ARSLAN

Özel Avcılar Hospital Hastanesi, Çocuk Nöroloji Kliniği

Prof. Dr. Nuray AKTAY AYAZ

İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çocuk Romatoloji Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Merve Maze AYDEMİR

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Mehmet Akif Ersoy Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Kardiyoloji Kliniği

Uzm. Dr. Tahir AYDIN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği

İzabel BAL

Okul Öncesi Öğretim ve Eğitim Öğretmeni

Prof. Dr. Bülent BALİOĞLU

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Çam ve Sakura Şehir Hastanesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği

Doç. Dr. Funda BAŞTUĞ

*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Kayseri Şehir Hastanesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
Çocuk Nefroloji Kliniği*

Doç. Dr. Cengiz BAYRAM

*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi,
Çocuk Hematoloji ve Onkoloji Kliniği*

Op. Dr. Fikret BAŞKAN

*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi
Beyin ve Sinir Cerrahisi Kliniği*

Sağlık Hukuk Uzmanı Dr. Cengiz BAYRAM

Özel Hukuk Bilim Uzmanı Dr. Hukuk Ofisi

Prof. Dr. Gökhan BAYSOY

*İstanbul Medipol Üniversitesi, Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Çocuk Gastroenteroloji,
Hepatoloji ve Beslenme Bilim Dalı*

Prof. Dr. Sırrı BEKTAŞ

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Serbest Hekim

Doç. Dr. Ömer Faruk BEŞER

*İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Gastroenteroloji, Hepatoloji ve
Beslenme Anabilim Dalı*

Doç. Dr. Ozan BEYTEMÜR

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Bağcılar Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği

Doç. Dr. Çiğdem BİNAY

Çocuk Endokrinolojisi Serbest Hekim

Prof. Dr. İlmay BİLGE

Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Nefrolojisi Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Dilek BORAKAY

*Diyarbakır Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve
Hastalıkları Kardiyoloji Kliniği*

Doç. Dr. Helen BORNAUN

*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Kanuni Sultan Süleyman Eğitim Araştırma Hastanesi,
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kardiyoloji Kliniği*

Doç. Dr. Oktav BOSNALI

İstanbul Zeynep Kamil Hastanesi Kadın ve Çocuk Hastalıkları Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi

Dr. Öğr. Üyesi Gürkan BOZAN

*Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
Çocuk Yoğun Bakım Anabilim Dalı*

Öğr. Gör. Dr. Sinem ORAL CEBECİ

*İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları,
Çocuk Acil Anabilim Dalı*

Doç. Dr. Ayşe Nurcan CEBECİ

*Friedrich Alexander Üniversitesi (FAU), Erlangen Almanya, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği,
Çocuk Endokrinoloji Bölümü*

Prof. Dr. Yıldız CAMCIOĞLU

*İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı,
Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı, Klinik İmmünoloji ve Allerji Bilim Dalı Emekli Öğretim Üyesi*

Uzm. Dr. Hasret AYYILDIZ CİVAN

*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim Araştırma Hastanesi
Çocuk Sağlığı Hastalıkları Gastroenteroloji Kliniği*

Op. Dr. Sever ÇAĞLAR

Bağcılar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği

Doç. Dr. Zeynep Ebru ÇAKIN

Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı

Doç. Dr. Esra Deniz PAPATYA ÇAKIR

*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği Çocuk Endokrin Hastalıkları Kliniği*

Prof. Dr. Erkan ÇAKIR

Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Göğüs Hastalıkları Nefroloji Anabilim Dalı

Prof. Dr. Salim ÇALIŞKAN

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Ceyda ÇAYTEMEL

*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İstanbul Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi,
Deri ve Zührevi Hastalıkları Kliniği*

Doç. Dr. Mehmet Halil ÇELİKSOY

*Sağlık Bilimleri Üniversitesi Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi,
Çocuk İmmünolojisi ve Alerji Kliniği*

Uzm. Dr. Tuğçe ÇETİN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Kliniği

Doç. Dr. Engin ÇETİNKAYA

*Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi Göztepe Medikal Park Hastanesi Ortopedi ve
Travmatoloji Kliniği*

Uzm. Dr. Pınar ÇETİNKAYA

*İstanbul Üniversitesi İstanbul Çapa Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı,
Çocuk Nefroloji Anabilim Dalı*

Prof. Dr. Berna ŞAYLAN ÇEVİK

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Çocuk Kardiyoloji Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Rumeysa Yasemin ÇİÇEK GÜLŞAN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bakırköy Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Çocuk Nefrolojisi Kliniği

Prof. Dr. Haluk ÇOKUĞRAŞ

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Çocuk Alerji ve Enfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı

Prof. Dr. Fügen ÇULLU ÇOKUĞRAŞ

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Gastroenteroloji, Hepatoloji ve Beslenme Bilim Dalı

Prof. Dr. Buket DALGIÇ

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Gastroenteroloji Anabilim Dalı

Op. Dr. Fırat DEMİR

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, Beyin ve Sinir Cerrahisi Pediatrik Nöroşürüj Kliniği

Doç. Dr. Sevlia ÖCAL DEMİR

Göztepe Prof. Dr. Süleyman Yalçın Şehir Hastanesi, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Kliniği

Prof. Dr. Belde KASAP DEMİR

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Nefroloji ve Romatoloji Bilim Dalı

Uzm. Dr. Tülin KURTUL DEMİRHAN

Özel Akbak Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği

Uzm. Dr. Melis DENİZ

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Çocuk Enfeksiyon Anabilim Dalı

Dr. Öğrt. Üyesi Saime ERGEN DİBEKLİOĞLU

Necmettin Erbakan Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi, Çocuk Endokrinolojisi Bilim Dalı

Op. Dr. Şamil DİKİCİ

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, Beyin ve Sinir Cerrahisi Pediatrik Nöroşürüj Kliniği

Uzm. Dr. Pınar YAMAÇ DİLAVER

İstanbul Medipol Üniversitesi, Çocuk Gastroenteroloji, Hepatoloji ve Beslenme Bilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi Fatih DİLEK

Atlas Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk İmmünoloji ve Alerji Uzmanı

Doç. Dr. Güzide DOĞAN

Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Gastroenteroloji Bilim Dalı

Uzm. Dr. Çağla Nur DOĞAN

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Prof. Dr. Burak DOĞANGÜN

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Prof. Dr. Ali İhsan DOKUCU

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Şişli Etfal Eğitim Araştırma Hastanesi Çocuk Cerrahisi Kliniği

Uzm. Dr. Ahsen DÖNMEZ

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Gastroenteroloji, Hepatoloji ve Beslenme Bilim Dalı

Uzm. Dr. Selvinaz EDİZER

Bezm-i Alem Vakıf Üniversitesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Çocuk Nöroloji Anabilim Dalı

Prof. Dr. Oya ERCAN

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Çocuk Endokrinoloji Anabilim Dalı

Op. Dr. Dilbade EKİNCİ

Gazi Yaşargil Eğitim Araştırma Hastanesi Göz Kliniği

Doç. Dr. Melike EMİROĞLU

Konya Meram Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Çocuk Enfeksiyon Anabilim Dalı

Prof. Dr. Abdullah ERDEM

İstanbul Medipol Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Pediatri Anabilim Dalı, Pediatri Kardiyoloji Bilim Dalı

Uzm. Dr. Barış ERDUR

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları ve Cerrahisi, Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Gastroenterolojisi

Doç. Dr. Melike ERSOY

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği, Çocuk Metabolizma Hastalıkları

Prof. Dr. Türkan ERTUĞRUL

İstanbul Üniversitesi, İstanbul Çapa Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kardiyoloji Emekli Öğretim Üyesi

Doç. Dr. Atiye FEDAKAR

Özel Afiyet Hastanesi

Prof. Dr. Muazzez GARİPAĞAOĞLU

Fenerbahçe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü

Uzm. Dr. Kemal GÖKÇEK

Muğla Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Acil Tıp Kliniği

Prof. Dr. Yasemin GÖKDEMİR

Marmara Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı Hastalığı Çocuk Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı

Dr. Öğrt. Üyesi İsmail GÖNEN

Liv Hospital Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları

Uzm. Dr. Erdem GÖNÜLLÜ

İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Elif GÜDELOĞLU

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları ve Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Prof. Dr. Gökhan GÜLBUDAK

İstanbul Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi Göz Hastalıkları Anabilim Dalı

Doç. Dr. E. Mahir GÜLCAN

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çocuk Gastroenteroloji Bilim Dalı

Prof. Dr. Nermin GÜLER

İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Çocuk İmmünolojisi ve Alerji Hastalıkları Bilim Dalı

Dr. Öğrt. Üyesi Dilek GÜLLER

T.C. Demiroğlu Bilim Üniversitesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Op. Dr. İhsan GÜLMEZ

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi KBB Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Ömer GÜNEŞ

Gülhane Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Op. Dr. Ahmet Utku GÜRÜN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bağcılar Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği

Uzm. Dr. Osman GÜLSEVER

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bursa Şehir Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Çocuk Acil Kliniği

Prof. Dr. Alper GÜZELTAŞ

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Mehmet Akif Ersoy Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi, Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Kardiyoloji Kliniği

Prof. Dr. Mustafa HACIMUSTAFAOĞLU

Uludağ Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Enfeksiyon Bilim Dalı

Prof. Dr. Ayşenur MERİÇ HAFIZ

Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi KBB Anabilim Dalı

Prof. Dr. Günter HAFIZ

İstanbul Üniversitesi, Tıp Fakültesi, KBB Anabilim Dalı, Emekli Öğretim Üyesi

Dr. Öğrt. Üyesi Fatih HAŞLAK

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Romatoloji Bilim Dalı

Prof. Dr. Nevin HATİPOĞLU

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Kliniği

Prof. Dr. Sami HATİPOĞLU

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği

Uzm. Dr. Nihan Hilal HOŞAĞASI

Ankara Şehir Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Neonatoloji

Uzm. Dr. Halit IŞIK

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Prof. Dr. Füsun Dilara İÇAĞASIOĞLU

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Prof. Dr. İhsan KAFADAR

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, Çocuk Nöroloji Kliniği

Op. Dr. Havva KALDIRIM

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, Göz Kliniği

Uzm. Dr. Mine KALYONCU

Marmara Üniversitesi Tıp Fakóltesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Hacer KAMALI

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Mehmet Akif Ersoy Göğüs Kalp Damar Cerrahisi, Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Pediatrik Kardiyoloji Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Aliye KANDIRICI

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Prof. Dr. Cemil Taşçıoğlu Şehir Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği

Prof. Dr. Nalan KARABAYIR

İstanbul Medipol Üniversitesi, Tıp Fakóltesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Sosyal Pediatri Anabilim Dalı

Prof. Dr. Metin KARABÖCÜOğLU

Memorial Hastanesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları

Doç. Dr. Şerife Gül KARADAğ

Erzurum Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Romatoloji Bölümü

Prof. Dr. Bülent KARADAğ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakóltesi, Çocuk Göğüs Hastalıkları Bilim Dalı

Doç. Dr. Miray KARAKOYUN

Ege Üniversitesi, Tıp Fakóltesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi Hakan KARDEŞ

Bülent Ecevit Üniversitesi, Tıp Fakóltesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Prof. Dr. Özgür KASAPÇOPUR

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakóltesi, Çocuk Romatoloji Bilim Dalı

Uzm. Dyt. Didem GÜNEŞ KAYA

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakóltesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Prof. Dr. Sinan Mahir KAYIRAN

Amerikan Hastanesi, Pediatri Bölümü Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği

Prof. Dr. Asım KAYTAZ

İstanbul Üniversitesi, Tıp Fakóltesi Cerrahpaşa (KBB) Kulak Burun Boğaz ve Baş Boyun Cerrahisi Emekli Öğretim Üyesi

Uzm. Dr. Semra KOCA

Kayseri Şehir Hastanesi, Göz Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği

Prof. Dr. Mehmet Selim KOCABORA

İstanbul Medipol Üniversitesi Tıp Fakóltesi Göz Hastalıkları Anabilim Dalı

Doç. Dr. Murat KONAK

Selçuk Üniversitesi, Tıp Fakóltesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Yenidoğan Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Hatice Kübra KONCA

Ankara Üniversitesi Tıp Fakóltesi, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı

Doç. Dr. Elif ÜNVER KORĞALI

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları,
Sosyal Pediatri Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Zehra KOYUNCU

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
Anabilim Dalı

Doç. Dr. Ahmet Erdem KILAVUZ

İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kulak Burun Boğaz Kliniği

Uzm. Dr. Hüseyin KILIÇ

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Pediatrik Nöroloji Kliniği

Uzm. Dr. Arda KILINÇ

Sağlık Bilimler Üniversitesi, Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, Çocuk Yoğun Bakım Kliniği

Dr. Öğrt. Üyesi Eylem KIRAL

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi Dahili Tıp Bilimleri Bölümü,
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Haticenur KIRAR

İstanbul Medipol Üniversitesi, Çocuk Gastroenteroloji, Hepatoloji ve Beslenme Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Armağan KUTLAY

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi
Deri ve Zührevi Hastalıklar Kliniği

Prof. Dr. N. Onur KUTLU

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi Çocuk Yoğun Bakım Kliniği

Prof. Dr. Tufan KUTLU

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
Çocuk Gastroenteroloji Anabilim Dalı

Prof. Dr. Günsel KUTLUK

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi,
Çocuk Gastroenteroloji Hepatoloji ve Beslenme Kliniği

Uzm. Dr. Nevin CAMBAZ KURT

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi,
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği

Prof. Dr. SebuK KURUĞOĞLU

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Radyolojisi Anabilim Dalı

Dr. Bengisu MENTOĞLU

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Kliniği

Uzm. Dr. Özge MERAL

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Yavuz MERAL

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi
Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği

Doç. Dr. Caner MUTLU

*Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
Çocuk Ergen ve Ruh Sağlığı Anabilim Dalı*

Prof. Dr. Ahmet NAYIR

İstanbul Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Pediatrik Nefroloji Bilim Dalı

Op. Dr. Raziye Handan NURHAT

*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi,
Beyin ve Sinir Cerrahisi Kliniği*

Prof. Dr. Mustafa A. NURSOY

Bezm-i Alem Üniversitesi, Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Çocuk Alerji Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Serdar NEPESOV

Medipol Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Çocuk İmmünoloji ve Alerji Bilim Dalı

Uzm. Dr. Süheyla OCAK

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Hematolojisi ve Onkolojisi Bilim Dalı

Uzm. Dr. Eylem ODACILAR

Pendik Devlet Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği

Prof. Dr. Şemsettin OKUYUCU

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi KBB Anabilim Dalı

Doç. Dr. Dilek ORBATU

*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları ve Cerrahisi Eğitim ve Araştırma
Hastanesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları*

Prof. Dr. Fahri OVALI

Medeniyet Üniversitesi, Tıp Fakültesi Çocuk ve Hastalıkları Yenidoğan Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Burak ÖLMEZ

Afyonkarahisar Sinanpaşa Küçükkyük ASM

Doç. Dr. Zerrin ÖNAL

İstanbul Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Gastroenteroloji Hepatoloji ve Beslenme Bilim Dalı

Doç. Dr. Can ÖNER

Kartal Eğitim Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Prof. Dr. Metehan ÖZEN

Acıbadem Üniversitesi, Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Enfeksiyon Hastalıkları Kliniği

Doç. Dr. Gamze ÖZGÜRHAN

*Süleymaniye Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve
Hastalıkları Kliniği*

Prof. Dr. Gül Nihal ÖZDEMİR

İstinye Üniversitesi, Liv Hastanesi, Çocuk Hematoloji Bilim Dalı

Doç. Dr. Halil ÖZDEMİR

Ankara Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı

Prof. Dr. Mustafa ÖZDEMİR

Dermatoloji Serbest Hekim

Prof. Dr. Emin ÖZKAYA

Bezm-i Alem Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk İmmünoloji ve Alerji Uzmanı Emekli Öğretim Üyesi

Dr. Öğrt. Üyesi Şebnem ÖZGEN ÖZKAYA

Beslenme ve Diyetetik (Diyetisyen)

Uzm. Dr. Abdullah Hakan ÖZMEN

Uludağ Üniversitesi, Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Sibel SEVÜK ÖZÜMÜT

Prof. Dr. Süleyman Yalçın Şehir Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği

Doç. Dr. Elif ÖZSU

Ankara Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Endokrinoloji Bilim Dalı

Dr. Sariye Elif ÖZYAZICI

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Ankara Dr. Sami Ulus Kadın Doğum, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Dr. Öğr. Üyesi Muhammet PAMUKÇU

Altınbaş Üniversitesi, Tıp Fakültesi, KBB Anabilim Dalı

Prof. Dr. İbrahim Etem PİŞKİN

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Neslihan ÖZKUL SAĞLAM

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi ve Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği

Prof. Dr. Hilal Betül SALAR

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Kliniği

Dr. Öğrt. Üyesi Esra SARAÇ

Koç Üniversitesi Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği

Dr. Emine ERGÜL SARI

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bakırköy Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği

Prof. Dr. Eylem Ulaş SAZ

Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Çocuk Acil Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Muhammed Burak SELVER

İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Sosyal Pediatri Kliniği

Prof. Dr. Gediz Murat SERİN

Acıbadem Taksim Hastanesi Kulak Burun Boğaz Baş ve Boyun Cerrahisi

Prof. Dr. Ayper SOMER

İstanbul Üniversitesi İstanbul, Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı Başkanı

Uzm. Dr. Eren SOYALTIN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Çocuk Nefrolojisi Kliniği

Prof. Dr. Hanifi SOYLU

Selçuk Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Yenidoğan Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Yasemin Dilek SOYSAL

Acıbadem Sağlık Grubu Altunizade Hastanesi Çocuk Gastroenterolojisi Kliniği

Prof. Dr. Ahmet SOYSAL

Memorial Ataşehir Hastanesi, Pediatri ve Pediatrik Enfeksiyon Hastalıkları Kliniği

Uzm. Dr. Buse SOYSAL

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Behcet Uz Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Yenidoğan Kliniği

Doç. Dr. Mehmet Mesut SÖNMEZ

*Sağlık Bilimleri Üniversitesi Haseki Eğitim Araştırma Hastanesi,
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği*

Op. Dr. İbrahim SUNGUR

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği

Uzm. Dr. Ayşe SÜLEYMAN

İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Çocuk İmmünolojisi ve Alerji Hastalıkları Bilim Dalı

Doç. Dr. Sezgin ŞAHİN

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Romatoloji Anabilim Dalı

Doç. Dr. Gülhan TUNCA ŞAHİN

*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İstanbul Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi,
Çocuk Kardiyolojisi Kliniği*

Dr. Ceren ŞİMŞEK

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Kliniği

Doç. Dr. İbrahim Cansaran TANIDIR

*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İstanbul Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi,
Çocuk Kardiyolojisi Kliniği*

Prof. Dr. Nermin TANSUĞ

Liv Hospital Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları

Uzm. Dr. Gürkan TARÇIN

*İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları,
Çocuk Endokrinoloji Anabilim Dalı*

Uzm. Dr. Burcu TUFAN TAŞ

*Marmara Üniversitesi, İstanbul Pendik Eğitim Araştırma Hastanesi,
Çocuk Hematoloji-Onkoloji Anabilim Dalı*

Prof. Dr. Burak TATLI

Çocuk Nörolojisi Serbest Hekim

Uzm. Dr. Özlem TERZİ

*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi,
Çocuk Hematoloji ve Onkoloji Kliniği*

Prof. Dr. Hasan TEZER

*Gazi Üniversitesi Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları
Anabilim Dalı*

Doç. Dr. Sebahat TULPAR

*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bakırköy Dr. Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Çocuk Nefrolojisi Kliniği*

Uzm. Dr. Caner TURAN

Ege Üniversitesi, Tıp Fakóltesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Çocuk Acil Anabilim Dalı

Prof. Dr. Mehmet TURGUT

*Adıyaman Üniversitesi Tıp Fakóltesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı,
Çocuk Enfeksiyon Bilim Dalı*

Doç. Dr. Ayşe BOZKURT TURHAN

*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Göztepe Prof. Dr. Süleyman Yalçın Şehir Hastanesi
Çocuk Hematoloji-Onkoloji Kliniği*

Prof. Dr. Zafer TÜRKOğLU

*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İstanbul Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi,
Deri ve Zührevi Hastalıkları Kliniği*

Doç. Dr. Esra TÜRE

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bursa Şehir Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Çocuk Acil Kliniği

Uzm. Dr. Ahsen DÖNMEZ TÜRKMEN

*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakóltesi, Çocuk Gastroenteroloji,
Hepatoloji ve Beslenme Bilim Dalı*

Uzm. Dr. Ayşe KALYONCU UÇAR

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakóltesi Radyoloji Anabilim Dalı

Prof. Dr. Celil USLU

Medipol Üniversitesi Tıp Fakóltesi KBB Anabilim Dalı

Prof. Dr. Taner USTA

Acıbadem Sağlık Grubu Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği

Dr. Öğretim Üyesi Saime Sündüs UYGUN

Selçuk Üniversitesi, Tıp Fakóltesi Hastanesi Çocuk sağlığı ve Hastalıkları

Uzm. Dr. Türkan UYGUR

Bezm-i Alem Vakıf Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Çocuk Nöroloji Anabilim Dalı

Dr. Ute SIEVERS ÜNAL

Fachärztin du Allgemeinmedizin, Angestellte Ärztin in einer Praxis für Allgemeinmedizin

Prof. Dr. Emin ÜNÜVAR

İstanbul Okan Üniversitesi Tıp Fakóltesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Doç. Dr. Nuran ÜSTÜN

Medeniyet Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Yenidoğan Anabilim Dalı

Prof. Dr. Raşit Vural YAğCI

*Ege Üniversitesi Tıp Fakóltesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Çocuk Gastroenteroloji
Hepatoloji ve Beslenme, Anabilim Dalı*

Doç. Dr. Nurhayat YAKUT

*Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi,
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Enfeksiyon Kliniği*

Uzm. Dr. Mebrure YAZICI

Bezm-i Alem Üniversitesi, Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Çocuk Alerji Bölümü Kliniği

Dr. Öğrt. Üyesi M. Banu YAZICI

Florence Nightingale Hastanesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği

Uzm Dr. Mürüvvet YANAZ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı

Doç. Dr. Birdal YILDIRIM

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Şükran YILDIRIM

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Prof. Dr. Cemil Taşçıoğlu Şehir Hastanesi, Neonatoloji Kliniği

Prof. Dr. Tülin GÖKMEN YILDIRIM

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İzmir Dr. Behçet Uz Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Yenidoğan Anabilim Dalı

Uzm. Dr. Mehmet YILDIZ

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Çocuk Romatoloji Bilim Dalı

Prof. Dr. Ünsal YILMAZ

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları ve Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Uzm. Dr. Doğakan YİĞİT

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Şişli Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Cerrahisi Kliniği

Doç. Dr. Serdar YÜKSEL

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Bağcılar Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği

Çocuklarda Alt GİS Kanamalarına Yaklaşım: Rektal Kanamaya Sebep Olan Cerrahi Hastalıklar

Aliye KANDIRICI, Oktav BOSNALI

Çocuk acil servise başvuruların %0,3'ünün nedenini oluşturan alt gastrointestinal (GİS) kanamaları oldukça yaygındır. birçoğu kendiliğinden dururken, Meckel divertikülü, varis kanamaları, intestinal obstrüksiyona bağlı kanamalar ve şiddetli ülseratif kolit atakları gibi nedenlerle hayatı tehdit edebilecek kanamalarda görülebilir. Çocukluk yaş grubunda, kanama etiyojisi yaş gruplarına göre sınıflandırılır (Tablo 1). GİS kanaması olan hastada ilk yaklaşım; hastanın hemodinamik durumunun değerlendirilmesi (gerekirse stabilize edilmesi) kanama düzeyinin belirlenmesi, klinik başvuru ve hastanın yaşına göre olası tanıların gözden geçirilmesi olmalıdır. Solukluk, aşırı terleme, huzursuzluk, uykuya meyil ve karın ağrısı olması hemodinamik bozukluk belirtileri olup acil müdahale edilmesi gerekir. Bu gibi hastalarda başvuru anında en azından damar yolu açılarak hastanın kilosuna ve yaşına uygun intravenöz sıvı başlanması önemlidir. Kanamalar alt ve üst GİS kanamaları olarak ikiye ayrılır. Duodenumun jejunum ile birleşim yeri olan Treitz'ın üstünden olan kanamalara üst GİS kanamaları, Treitz'ın altından olan kanamalar ise alt GİS kanamaları olarak tanımlanır. Üst GİS kanamaları semptomları; hematemez (kahve telvesi görünümlü sindirilmiş kanlı kusma) ve melana (pis kokulu siyah renkli dışkılama) gözlenirken, alt GİS kanamalarında ise melena veya hematokezya (rektal yoldan taze parlak kırmızı renkli kanama) şeklindedir. Ancak çocuklarda bağırsak hareketleri erişkinlerden daha hızlı olduğu için üst GİS kanamaları da hematokezya şeklinde görülebilir. Kanama dışkılamayı takiben damlama ya da dışkı üzerinde çizgilenme şeklinde ise bu bize kanamanın anorektum kaynaklı olduğunu gösterir. Gizli kanamalar ise; açıklanamayan yorgunluk, solukluk ve demir eksikliği kliniği ile karşımıza gelir. Kusma içeriğinde ve gaitada gizli ya da bariz kan olduğunu göstermek için en yaygın kullanılan test guaiac testidir. Guaiac doğal olarak bulunan fenolik bir bileşiktir. hemoglobinde bulunan hidrojen peroksit ile oksitlenerek kinine dönüşerek renk değişikliğine sebep olur. Peroksidaz aktivitesi

Tablo-1: Yaş Gruplarına Göre Rektal Kanama Sebepleri

Yenidoğan	1 ay 2- yaş	2 yaş üstü
Nonspesifik kolit	Anal Fissür	Anal Fissür
Anal fissür	Polip	İnflamatuvar barsak hastalığı
Nekrotizan enterokolit	İnek sütü alerjisi	Polip
Midgut volvulus	İnvajinasyon	Vaskülit
İntestinal duplikasyon	Meckel divertikülü	Enfeksiyöz enterokolit
Süt alerjisi	Heoch-Schönlein Purpurası	Damarsal lezyonlar

mevcut ise, verilen bileşiğin rengi maviye döner. Ancak bu test pek çok besin tarafından etkilenebilir.

GİS Kanaması Yapan Nedenler

Yenidoğan Dönemi

Bu dönemdeki kanamaların çoğu cerrahi dışı nedenlere bağlıdır. Kanamaların üçte biri bebeklerin doğum sırasında yuttukları anne kanına ve annenin meme başındaki çatlağa bağlı olabilir. Kanamanın yutulmuş anne kanına bağlı olup olmadığı Apt testi ile anlaşılabilir. Bir diğer neden bağırsak florasının ve karaciğer fonksiyonlarının yetersizliğine bağlı K vitamini eksikliğidir. Bu hastalarda protrombin zamanı ve parsiyel tromboplastin zamanı uzamıştır. K vit verilmesi ile kanamalar 10-12 saatte kontrol altına alınır. Bu sebepler dışında yenidoğan döneminde en sık gözlenen alt GİS kanaması sebepleri aşağıdaki şekilde sıralanabilir.

Anal Fissür: 1 yaşından küçük bebeklerde kırmızı renkli kanama genellikle anal fissüre bağlıdır. Sertleşmiş olan gaitanın lokal travmasına bağlıdır. Ancak her zaman konstipasyon eşlik etmez. Anal sfinkterin hipertonsitesi de etiyolojide rol oynayan bir diğer faktördür. Klinik olarak dışkılama sırasında ağrı, huzursuzluk ve taze parlak kırmızı renkli kanama şikayeti olur. Dışkılama sırasında ağrıya bağlı dışkılamaktan kaçınmaya bağlı kabızlık artar ve bir kısır döngü meydana gelir. Anal muayenede anüs çevresindeki derinin gerdirilmesi ile fissür gösterilebilir. Tedavide ılık su oturma banyosu, anal dilatasyon, gaita yumuşatıcı laksatif, diyet ve lokal anestetiklerle 3-4 hafta gibi kısa sürede iyileşir. Büyük çocuklarda tedaviye yanıt alınamıyorsa Crohn hastalığı ayırıcı tanıda düşünülmelidir (Resim 1).

Nekrotizan Enterokolit: Nekrotizan enterokolit (NEK), klasik olarak düşük doğum ağırlıklı preterm bebeklerin hastalığıdır. Ancak yine de doğum süreci komplikasyonsuz geçmiş, yüksek Apgarla doğmuş, perinatal asfiksi geçirmemiş, konjenital kalp ve solunum sistemi sorunları olmayan bebeklerde de görülebilir. Bu nedenle daha çok yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde sıklıkla görülürken klinik olarak sepsisten ayırt edilemez. Kanama bağırsaklarda nekroz ve dolaşım bozukluğuna bağlıdır. Genellikle postnatal 10. günden sonra ve özellikle enteral beslenme başladıktan sonra ortaya çıkmaktadır. Neonatal sepsis ile karışan bulguları vardır. Başlangıçta letarji, vücut ısısında düzensizlik, apne, bradikardi ve hipoglisemi atakları şeklindedir. Karın distansiyonu, safralı kusma ve rektal kanama NEK'in klasik bulgularıdır (Resim 2). İlerleyen dönemlerde karın duvarında eritem, ödem, karında hassasiyet ve septik şok bulguları ortaya çıkar. Ayırıcı tanıda volvulus, sepsis ve megakolon hastalığı yer alır. Hastaların laboratuvar değerlerinde kan tablosunda; genellikle nötropeni bezen lökositoz, trombositopeni, CRP artışı, ayakta karın grafisinde genişlemiş ve/veya yeri hiç değişmeyen bağırsak ansları, bağırsak serozası altında gaz (pnömotozis intestinalis), portal ven trasesinde gaz, perforasyon olması halinde diyafram altında serbest hava görülebilir (Resim 3). Ultrasonografide (US) bağırsaklardaki nekrozun, intraperitoneal sıvının ve portal ven içindeki gazın tanımlanması mümkündür.

Resim-1: Anal fissür (Klinik arşivimizden)

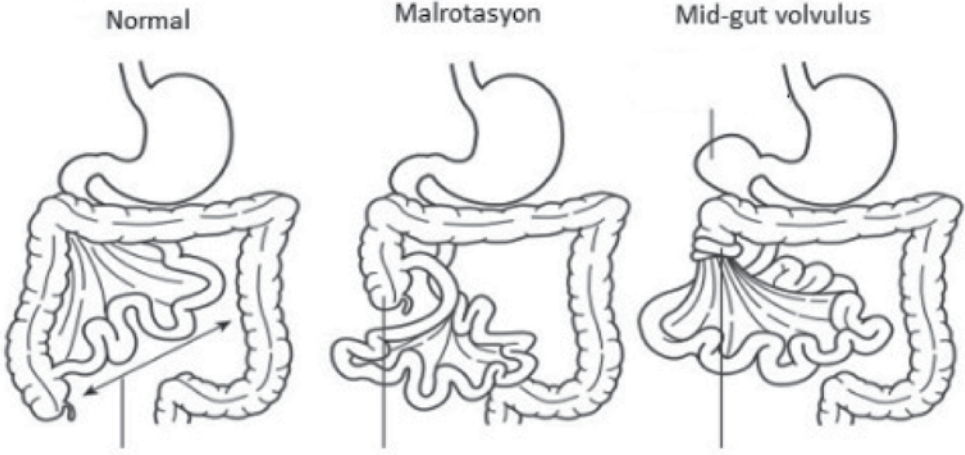
Resim-2: Evre 3 NEC'e bağlı rektal kanama (Klinik arşivimizden)

Resim-3: NEC'de direkt grafi bulguları; bağırsak duvarında ödem, gaz distansiyonu (A), bağırsak duvarında pnömotosiz intestinalis görünümü (sağ alt kadranda) (B), diyafram altı serbest hava (C) (Klinik arşivimizden)

Tedavide; NEK'den şüphelenir şüphelenmez erken dönemde tedaviye başlanması yaşam şansını etkileyen en önemli faktördür. Enteral beslenmenin kesilmesi ve nazogastrik dekompresyonu başlangıç tedavisidir. Vital bulguların yakın takibi ile birlikte uygun sıvı tedavisi ve geniş spektrumlu antibiyotik tedavisi başlanmalıdır. Bağırsak gangreni ve sonrasında perforasyon gelişmesi kesin cerrahi tedavi endikasyonudur.

Malrotasyona Bağlı Volvulus: Doğumda normal rotasyonunu tamamlamış olan intestinal yapıların normal dizilimi duodenojejunal birleşim yeri olan treitz sol üst kadrana, çekum sağ alt kadrana, ileojejunal anslar süperior mezenter arterden geniş bir mezenter ile batın arka duvarına fiksedir. Malrotasyon ile doğan bebeklerde treitz'in ve çekum'un fiksasyon anomalisi mevcuttur. İleojejunal ansların mezenterleri dardır, böylece intestinal segmentler tüm bu anomaliler sebebiyle süperior mezenter arter etrafında kolayca

Resim-4: Malrotasyona bağlı volvulus tablosunun şematik görünümü

volvule olabilecek şekilde yerleşim göstermektedir (Resim 4). Malrotasyon insidansı 1/6000 canlı doğumdur. Klasik malrotasyon ile birlikte volvulus sağlıklı term bebeklerde görülür. Bu hastaların %75'i yenidoğan döneminde, %15'i ilk bir yaşta görülür. Klinik olarak ani başlangıçlı safralı kusma ve intestinal obstrüksiyon bulguları yenidoğan hastalar aksi kanıtlanana kadar malrotasyona bağlı volvulus kabul edilmelidir. Fizik muayenede başlangıç aşamasında skafoid karından orta dereceli yumuşak distansiyona kadar ılımlı obstrüksiyon bulguları görülebilir. İlerleyen aşamalarda vaskuler yapıların tam obstrüksiyonu ile karın distansiyonunda artış ve peritonit bulgularında artış görülür. Bu aşamada rektal kanama semptomlarına eşlik eder. Geç bulgular ise karın cildinde eritem ve septik şok tur. Bağırsak iskemisi bulguları başlayan hastalarda gecikmeden cerrahi tedaviye başlanmalıdır. Tanıda intestinal obstrüksiyona ait bulguları ortaya koymak için ilk aşamada ayakta direkt batin grafisi veya hasta ayakta duramayacak durumda ise lateral dekübit grafisi kullanılır (Resim 5). Rektal kontrastlı grafilerde volvulus varlığında tirbuşon belirtisi ortaya çıkar. Treitz'in lokalizasyonunun sağ üst kadranda yerleştiği duodenumun konfigürasyonunun bozulduğu görülür. Akut volvulus da renkli Doppler USG'de dilate duodenum ile birlikte süperior mezenterik arter ile venin yerleşiminin ters olduğu girdap (Whirlpool sign) belirtisi saptanır. Volvulus şüphesi olan hastalar kusmaya bağlı gelişen dehidratasyon ve elektrolit bozukluğu hızlıca düzeltildikten sonra acil şartlarda opere edilmelidir.

Resim-5: Direkt batin grafisinde gazsız batin ve geniş tabanlı seviye (Klinik arşivimizden)

Hirschsprung Enterokoliti: Hirschsprung hastalığı enterokoliti etyolojisinde fonksiyonel obstrüksiyon sonucu gelişen staz ve buna bağlı bakteriyel aşırı çoğalmaya bağlı sekonder enfeksiyon rol oynamaktadır. Aynı zamanda bu hastaların intestinal münin ve mukozal immünglobulin oluşum mekanizmalarında da bozukluk olması da etyolojide suçlanmaktadır. Enterokolit tablosu ameliyat öncesi ve sonrası görülebilir. Daha çok küçük çocuklarda, uzun segment hastalığı olanlarda ve Down sendromu olanlarda daha yaygın görülür. Klinik olarak yüksek ateş, batın distansiyonu, diare, rektal kanama, artmış lökosit değerleri ve ayakta direkt batın grafisinde bağırsak duvarında ödem gibi nonspesifik bulgulardır. Tedavisi nazogastrik drenaj, intravenöz mayi, geniş spektrumlu antibiyoterapi ve rektal dekompresyon dur.

1 Ay-2 Yaş

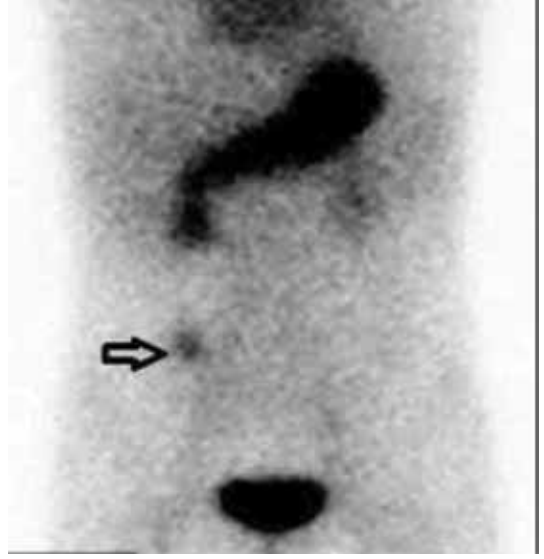
Bu yaş grubunda anal fissür, Meckel divertikülü ve invajinasyon rektal kanama sebebidir.

Meckel Divertikülü: Bir omfalomezenterik kanal artığı olup bağırsak duvarının tüm katlarını içeren gerçek bir divertiküldür. Çoğunlukla asemptomatik seyrettiği için gerçek insidansı bilinmemektedir. Kız/erkek oranı 2.3/1'dir. Divertikülün özellikleri 2'ler kuralına göre tanımlanır; semptomlar sıklıkla 2 yaş civarında ortaya çıkar, yerleşimi ileoçekal valvden 2 feet (yaklaşık 60 cm) uzaklıktadır, boyutları; 2 cm çapında ve 2 inch (yaklaşık 5 cm) uzunluğundadır, gastrik ve pankreatik mukoza olmak üzere 2 tip mukoza içerir. Daha sıklıkla gastrik mukoza içerir. Nadirinde olsa duodenal, kolonik ve endometrial dokular görülebilir. En sık görülen 3 semptom; rektal kanama (%30-56), intestinal obstrüksiyon (%14-42), divertiküler inflamasyondur (%6-14). ay-2 yaş arası çocuklarda ağrısız rektal kanama klasik belirtisidir. Rektal kanama çoğunlukla parlak kırmızı renklidir. (Resim 6) Hemogloblin değerlerinde düşme görülebilir ancak nadirinde olsa hayatı tehdit edebilecek hipovolemiye sebep olacak şekilde kanamalar görülebilir. Fizik muayenede batın muayenesinde patoloji yoktur. Heterotopik mukozadan olan kanamaların %80'i ektopik gastrik mukoza kaynaklıdır. Rektal kanama kliniği ile gelen hastalarda hemodinaminin düzeltilmesi önceliklidir. Hemodinaminin düzeltilmesi sonrasında sintigrafik çalışmalarla tanısı konabilir (Resim 7). Ancak Meckel Divertikülü sintigrafi sonucunun negatif olması divertikülün olmadığı anlamına gelmez. Tekrarlayan kanamada laparoskopik eksplorasyon endikasyonu vardır. Tedavisi cerrahi rezeksiyondur.

İnvajinasyon: İnvajinasyon; proksimal bağırsak segmentinin distal bağırsak segmenti içine teleskopik olarak peristaltik aktivite ile girmesi sonucu oluşur. Proksimal bağırsak segmentinin mezenterinin obstrüksiyonu sonucu venöz dönüşün bozulması, bağırsak duvarında ödem olması ile önce mukozal dökülme sonrasında da arteriyel dolaşım bozukluğuna bağlı bağırsak duvarında nekroz gelişmesi ile rektal kanama ile klinik verebilir. Ancak bu aşamaya kadar intestinal obstrüksiyon bulgusu olan safralı kusma ve kolik vasıfta karın ağrısı ilk başvuru şikayetleridir. Hastaların çoğunda özellikle infantlarda invajinasyona neden olan bir başlangıç noktası 'lead point' bulunmaz. Bir yaş altı hastalarda en sık neden viral enfeksiyonlardan sonra gelişen bağırsak duvarındaki lenfoid

Resim-6: Meckel divertikülüne bağlı hematokezya (Klinik arşivimizden)

Resim-7: Meckel sintigrafisinde ektopik mide mukozasının görünümü (Salmanoğlu E. Et al. Massive bleeding due to Meckel's diverticulum, Cukurova Med J 2016;41(3):607-608)

hiperplazidir. Lenfoid hiperplaziye yol açan viral hastalıklar ise üst solunum yolları enfeksiyonu etkeni olan adenovirüs ve daha az olarak da rotavirüs enfeksiyonudur.

Vakaların %1,5-12 oranında invajinasyona sebep olan bir lezyon yani 'lead point' vardır. Bunlar sıklık sırasına göre; Meckel divertikülü, polip ve intestinal duplikasyondur. Nadirde olsa; apandiks, hemanjiomlar, karsinoid tümörler, yabancı cisimler görülebilir. Genellikle iyi beslenmiş, sağlıklı ve 2-3 yaş öncesi 4-9 aylık çocukların hastalığıdır. 3 aydan önce ve 3 yaşından sonra nadiren görülür. Aralıklı kramp tarzında karın ağrısı, çilek jölesi vasfında kanlı dışkılama ve fizik muayenede batında palpabl kitle klasik triadıdır (Resim 8). Erken dönemde vital bulguları stabildir. Karın ağrısı atakları sırasında fizik muayenede batında kitle saptamak zordur. Ağrı epizodlarının arasında fizik muayeneyi tekrarlamak gerekir. Geç dönemde bağırsak iskemisi gelişmesi ile dehidratasyon, ateş, taşikardi ve hipotansiyon, sonrasında bakteriyemi ve bağırsak nekrozu ile sonuçlanır. Radyolojik tanıda ayakta direkt batın grafisinde; intestinal obstrüksiyon bulguları olan bağırsak

Resim-8: İnvajinasyonda çilek jölesi vasfında rektal kanama (Klinik arşivimizden)

gaz dağılımında anormallik, hava sıvı seviyelerinin olması gibi nonspesifik bulgular vardır. USG’de iç içe geçmiş bağırsak anslarının hipoekojen ve hiperekojen yapıların bağırsak duvarının ve yağlı mezenter dokunun varlığı, transvers kesitlerde hedef tahtası ‘target sign’ ve longitudinal kesitte yalancı böbrek ‘pseudokidney’ görünümü tipiktir.

Tedavide; hemodinamisi stabil olan ve erken dönem; semptomların ilk başlangıcından itibaren 24 saatten daha kısa sürede başvuran hastalarda cerrahi olmayan redüksiyon işlemleri önceliklidir. USG eşliğinde hidrostatik ya da floroskopi eşliğinde pnömatik redüksiyon yapılır. Tarihsel öneme sahip olan floroskopi eşliğinde baryumlu redüksiyon perforasyon ve peritonit riski nedeni ile günümüzde artık kullanılmamaktadır. Ayrıca USG eşliğinde yapılan hidrostatik redüksiyonda radyasyon maruziyetinin olmaması nedeni ile floroskopi eşliğinde yapılan işlemlere göre daha üstündür. Redüksiyon işleminin başarısız veya kısmi olması, peritonit bulgularının varlığı, invajinasyona neden olabilecek lezyonun olması ve radyografik olarak pnömoperitoneumun olması halinde cerrahi tedavi gerekliliği ortaya çıkar. Laparoskopi radyolojik bulguların şüpheli olması durumunda tanışal ve gereğinde tedavi amaçlı güncel ilk yaklaşımdır. Ancak hastanın hemodinamik instabilitesinin olması peritonit bulgularının olması, pnömoperitoneum varlığı ve ileri derecede bağırsak distansiyonunun cerrahi alanı sınırlandırması gibi durumlarda açık cerrahi tedavi ilk seçenek olmalıdır.

İntestinal Duplikasyon: İntestinal duplikasyonlar oldukça nadir görülen ve rektal kanamaya sebep olabilen konjenital anomalidir. Gastrointestinal sistemin herhangi bir lokalizasyonunda görülmesine rağmen en sık jejun-ileal anslarda görülürler: Duplikasyonlar kistik veya tübuler tipte olurlar. Duplikasyonun mukozası komşu intestinal yapının mukozası ile aynıdır. Ama bazen ektopik mukozaya, sıklıkla da kanamaya yol açan gastrik mukozaya içerebilir. Rektal kanama özellikle tübuler duplikasyonlar ile birlikte olur. Duplikasyonlara prenatal tanı konabileceği gibi insidental olarakta saptanabilirler. Komplikasyonların ve malign transformasyonun önlenmesi için tedavisi rezeksiyondur.

2 Yaş ve Üzeri

Polipler: 2 yaş ve üzeri çocuklarda rektal kanamanın en sık sebebi olan polipler, genellikle benign karakterli mukozal hamartomlar ve submukozanın lenfoid hiperplazisi sonucu gelişirler. En sık juvenil polipler (%80), ikinci sıklıkta lenfoid polipler (%15) görülür. Adenomatöz polipler (%3) malign transformasyon gösteren nadir poliplerdir.

a) Juvenil Polipler: İzole formları benign seyirli olan juvenil poliplerin; kolonda 5’den fazla sayıda olması GİS boyunca olmaları ve ailesel geçiş gösteren juvenil polipozis olması durumunda malignite riski yükselir. İzole juvenil polip gastrointestinal hamartomlar olarak tanımlanır. Makroskopik olarak parlak, düzgün yüzeyle, yuvarlak, uzun üzeri mukozaya ile kaplı saplı olan ve çapı 2 mm ve üzerinde olan lezyonlardır. Polipin mukozasının ülser olması ile rektal kanamaya yol açar. Poliplerin %55’i rektosigmoid kolonda, %15’i inen kolonda, %15’i transvers, %15’i çıkan kolondadır. Etiyolojisinde, inflamasyona sekonder mukozanın yapısının lokal glandlarının obstrüksiyonu sonucu glandların proliferasyonu ve kistik şekilde yeniden düzenlenmesi olduğu ileri sürülmektedir.

Juvenil polip'i olan hastaların %93'ünde klinik rektal kanama olarak karşımıza gelir. Hastaların %10'unda peristaltizme bağlı polipin traksiyonu sonucu karın ağrısı görülür. Daha az sıklıkla polip'in rektal yoldan prolapsusu görülür. Rektal dijital muayenede polip saptanan hastalarda uygun bağırsak temizliğinden sonra kolonoskopi ile juvenil polipozis açısından değerlendirilmesi gerekmektedir. Polip eksizyonu ile histolojik değerlendirme yapılmalıdır. Eğer 5'den fazla polip varsa ya da 1 polipi var ancak aile hikayesi varsa juvenil polipozis sendromları olarak değerlendirilmeli ve uzun dönemde yüksek karsinom gelişme riski açısından yakın takip edilmelidir.

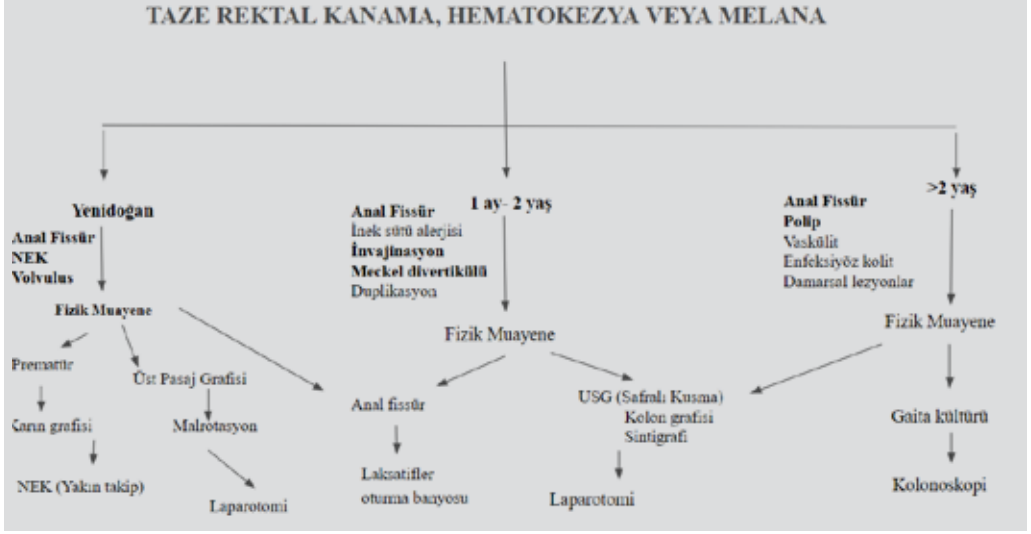

Resim-9: Kolon mukozasından kaynaklı polip (Klinik arşivimizden)

b) Peutz-Jeghers Sendromu: İntestinal poliplere mukokutonöz (ağız, el ve ayak) pigmentasyon eşlik ettiği sendromdur. Bu sendroma eşlik eden polipler sıklıkla ince bağırsaklarda (%55), ikinci sıklıkta mide ve duodenumda (%30) ve daha az sıklıkta da kolon ve rektumda (%15) yerleşim gösterir. Histolojik olarak muskularis mukozanın hamartomlarıdır. Eş zamanlı adenomlarda görülebilir. Genetik olarak spontan mutasyonlara bağlı gelişir. Hastaların hepsinde olmamakla birlikte birçoğunda serin treonin kinaz mutasyonu sonucu kinaz aktivitesi kaybı gösterilmiştir. Klinik olarak ailesel olanlarda tanısal taramalarda polipler saptanır. Aile hikayesi olmayan hastalar sıklıkla kramp tarzında karın ağrısı ve geçici invajinasyon şikayetleri ile başvurur. Gizli intestinal kanamaya bağlı anemi bir diğer bulgusudur. Bu hastalarda malignite riski gastrointestinal kanserlerde 13 kat, tüm kanserlerde 9 kat artmıştır. Peutz -Jeghers sendromu tanısı konulan hastaların takip ve tedavi protokolünü Philips ve Spigelman tanımlamıştır. Buna göre; hastalar yıllık olarak poliplere ait semptomların varlığı, kan sayımı ile anemi varlığı, kızlarda meme ve pelvik muayene, erkeklerde testis USG'si, pankreas USG ve ek olarak üst GİS endoskopisi ve kolonoskopi iki yılda bir malignensi açısından değerlendirilmelidir. Endoskopi sırasında saptanan 0,5 cm'den büyük polipler eksize edilmelidir

c) Lenfoid Polipler: Lenfoid polipler, hiperplastik lenfoid mukozanın mukozal elevasyonu sonucu bir kaç mm'den 3 cm e kadar ulaşan boyutlarda sapsız poliplerdir. İlk bir yaş civarında yeni bakteri ve virüslere maruziyet sonrası görülmeye başlar ve 4 yaş civarında pik yapar, 5 yaşında insidansında belirgin azalma olur. Rektal kanama önemli belirtileridir. Kolonoskopi ve hava-kontrastlı kolon grafileri tanıda yardımcı yöntemlerdir. Bu polipler benign karakterde kendi kendini sınırlayan spontan gerileyen karakterdedir. Biyopsi ile tanısı konduktan sonra, kontrol edilemeyen rektal kanamalara veya invajinasyona yol açmıyorlarsa cerrahi tedaviye gerek yoktur.

d) Familyal Adenomatöz Polipozis: Familyal adenomatozis polipozis tanımı; kolonda 100'den fazla gözle görülebilen polip varlığıdır. Bu hastalarda erken dönemde malign

Tablo 2: Çocuklarda Rektal Kanamaya Yaklaşım Algoritması

transformasyon ve 5q gen delesyonu mevcuttur. 5q gen delesyonu aynı zamanda Gardner sendromunda görülür. Kriptaların proliferatif epitelinin neoplastik transformasyon sonucu gelişir. 6000-12000 canlı doğumda bir görülür. Hastaların çoğu asemptomatik. Semptomatik seyredenlerde dışkılama sıklığında artış, rektal kanama, anemi ve karın ağrısı görülür. Asemptomatik hastaların %90'na aile hikayesi olan Familial adenomatöz polipozis hastaların rutin taramalarında tanı konur. Tedavisi malign transformasyon gelişmesi halinde total kolektomidir.

Kaynaklar

1. Başaklar A.C. Yenidoğanlarda Gastrointestinal Kanama: Bebek ve Çocukların Cerrahi ve Ürolojik Hastalıkları. Palme Yayıncılık, Ankara, 2006, 1383-1388
2. Patric C. Bonasso II, M. Sidney Dassinger III, Samuel D. Smith, Malrotation
3. Holcomb and Ashcraft's Pediatric Surgery, Seventh Edition, 2020, 507-517
4. Jeremy G. Fisher, R. Lawrence Moss, Necrotizing Enterocolitis, Holcomb and Ashcraft's Pediatric Surgery, Seventh Edition, 2020, 536-557
5. Tiffany N. Wright, Mary E. Fallat, Intussusception, Holcomb and Ashcraft's Pediatric Surgery. Seventh Edition, 2020, 621-629
6. Flynn DM, Booth IW: Investigation and management of gastrointestinal bleeding in children. *Current Paediatrics*. 14;576-585:2004